

TAMPEREEN KAUPUNKI

Onko Suomi Rabiesvapaa? Lyhyt katsaus tilanteeseen Suomessa

Valvontaeläinlääkäri Otto Kivirauma, Tampereen Kaupunki

otto.kivirauma@tampere.fi

Otto Kivirauma

Rabies eli raivotauti (hum. vesikauhu)

- Ensisijaisesti eläinten tauti ja tarttuu ihmiseen eläimestä (zoonoosi).
 - Maailmanlaajuisesti noin 59 000 kuolemantapausta vuodessa
 - Oireiden alettua johtaa kuolemaan
 - Käytännössä kaikkien nisäkkäiden sairaus
- Suurin uhka ovat kotieläimistä koira (maailmanlaajuisesti 98 % kaikista tartunnoista) ja kissa
- Vuonna 2017 Euroopassa todettiin rabies 2 500 eläimessä
 - koirassa (913)
 - kissassa (840)
 - naudassa
 - Euroopan maista eläinrabieksen tilastoa johtivat Ukraina (1 048 eläintä), Venäjä (990) ja Turkki (443)
- Suomesta virallisesti rabiesvapaa vuonna 1991
 - tämän jälkeen rabies todettu kahdesti Suomessa ulkomailta tuoduissa eläimissä
 - hevonen Virossa vuonna 2003
 - koiranpentu Intiasta 2007

Miten rabies voi päätyä Suomeen?

- Villieläinten mukana
 - Itärajalla pyritään ehkäisemään tartuntaa kantavien supien, kettujen ym. leviäminen Suomen puolelle rokotesyöttien avulla
 - Itärajalla pienpetojen metsästys kyseenalaista
 - Luo lisää tilaa ekosysteemin, jonka täyttävät kauempaa leviävät eläimet
 - Suurempi uhka mm. rabieksen leviämiselle
- Lemmikkien tai muiden tuontieläinten mukana

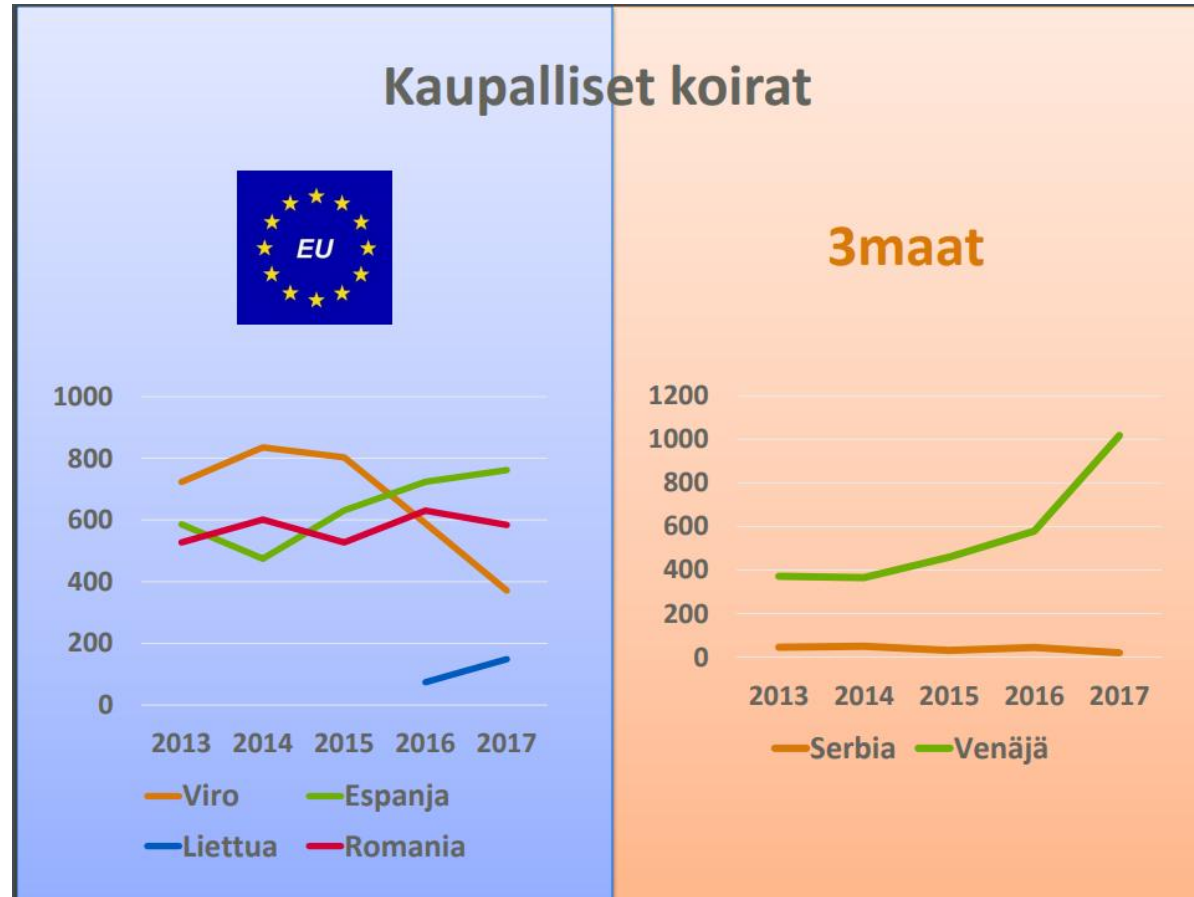
Lemmikkieläinten tuonti Suomeen

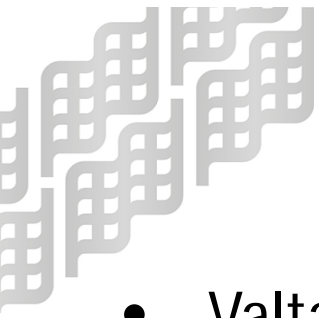
- Lailliset tuonnit (kissat, koirat yms.)
 - sisämarkkinatuonnit (kaupalliset- ja yksityiset EU –alueelta)
 - tuontivaatimukset samansuuntaisia kaikkialta – ei rutiinirajatarkastusta jokaiselle erälle
 - kolmasmaatuonnit (kaupalliset ja yksityiset muualta maailmasta)
 - rajatarkastuksen kautta tuli vuonna 2017 yhteensä n. 19000 koiraa, joista n. 450 kohdalla ilmeni tuonnissa puutteita ja eläin joko palautettiin tai lopetettiin.
- Laittomat tuonnit
 - sisämarkkinatuonnit
 - kolmasmaatuonnit – osa korkean riskin maista!
 - molemmissa tapauksissa osa tietämättömiä, osa trokareita (jopa 300 pentua maahan parissa kuukaudessa!)
- Tuontivaatimukset erilaisia tuonnin alkumaan perusteella
 - sisämarkkinatuonnit
 - Melko löyhät vaatimukset
 - kolmasmaatuonnin

matalan riskin maat	vs.	korkean riskin maat
<ul style="list-style-type: none">• mm. Venäjä, Valko-Venäjä, Australia		mm. Turkki, Ukraina, Serbia
 - <https://www.ruokavirasto.fi/globalassets/yritykset/tuonti-ja-vienti/tuonti-eun-ulkopuolelta/maaluettelomaattuonti1.pdf>
 - <https://www.gov.uk/government/publications/rabies-risks-by-country/rabies-risks-in-terrestrial-animals-by-country>

Tuontimäärät

lähde: Venäjältä tuotujen koirien rabiesvasta-aineiden puute – tilannekatsaus - Kitty Schulman

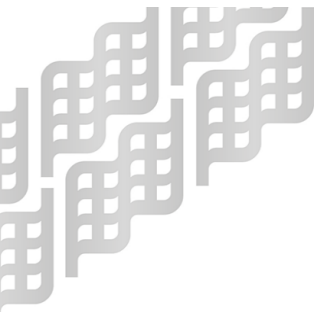

Laittomat tuonnit

- Valtaosa laittomista tuonneista sisämarkkinakaupan tuonteja.
- Osa kolmasmaatuonteja, joissa voi olla suurikin rabiesriski. Kysy lisätietoja!

RISKINARVIOINTI PUREMATAPAUKSESSA

- Aikuiset ns. katukoirat suurin riski maahantuontien joukossa
 - ovat altistuneet pidempään ja voivat olla rabieksen kantajia (pitkä itämisaika!), mutta vielä tarpeeksi hyväkuntoisia tuontiin
- Rajoitetuissa olosuhteissa kasvatetut pennut pienempi riski
 - ei kontakteja luonnonvaraisiin eläimiin eikä katukoiriin
- Eläimen käytös? Onko muuttunut?
 - Villieläimet

Rabiesvasta-aineet Venäjän tuonneilla 2018 (n=55)

Muita tuliaisia ihmisille ja eläimille

rabies D.repens
ekinokokkoosi ehrlichioosi
leishmaniaosi **antibioottiresistenssi**
sydänmadot
leishmaniaosi anaplasmoosi
koiranpunkki babebioosi

Yhteistyö ja valistus

- Viranomaisyhteistyötä ollaan kehittämässä Ruokaviraston toimesta (tehokkaampi verkostoituminen)
- Karanteenia ollaan toteuttamassa
- Tiedotusta lisätään
- Riskinarviointia kehitetään tuontikoirien suhteen (tutkimusta mm. vasta-aineiden osalta)

Paikallisen yhteistyön lisääminen humaaniterveydenhuollon ja kunnallisten ympäristöterveydenhuollon yksiköiden (eläinlääkärit) kesken

- Tiedon avoin jakaminen
- Kun epäilet rabiestartuntaa, ota aina yhteyttä läänineläinlääkariin, 24/7 puh. 0295 204 658
- Rokotevastaisuus lemmikeillä?

Onko Suomi siis rabiesvapaa?

- Kuolleenä löydetyistä villieläimistä tehtyjen tutkimusten mukaan luonnoneläimissä ei ole tavattu rabiasta lepakoita lukuunottamatta (kolme tapausta, mutta kaikki lepakkorabiasta)
 - eurooppalaisissa lepakoissa ei ole tavattu nk. klassista raivotautia koko Euroopan alueella
- Tuontieläimissä ei ole tavattu rabiasta vuosiin, viimeinen tapaus 2007
- Laittomien tuontien tutkimuksissa on havaittu puutteita rokotuksissa – myös tuontidokumenttien mukaan rokotetuilla koirilla rabiesvasta-aineet ovat puuttuneet täysin tai olleet hyvin matalia.
- Suomi on vielä rabiesvapaa – mutta kuinka kauan?

Muistoja vuodelta 1919... toivottavasti tähän ei palata

- **Taskuwarkaus** tungoksessa Toijalan asemalla t. k. 8 p. illalla warastettiin jääkäri Antti Isotalon lomakko, sisältävä noin 2000:- Warkaista ei ole tietoa. On syytä waroa taskujaan, warsinkin noin markkina-aikaan.

- **Wesikauhun** saastuttamiksi on läänin maaherra julistanut kahden kuukauden ajaksi t. k. 3 p:stä lukien m. m. Akaan, Kylmäkosken ja Sääksmäen pitäjät.

Kiitos!